

KUTSESTANDARD

Elektrik I	07-07122012-3.13/6s EKR tase 3
Elektrik II	07-07122012-3.14/7s EKR tase 3
Elektrik III	07-07122012-3.15/6s EKR tase 4

ELEKTRIK I, II, III

Spetsialiseerumised:

- Kuni 1 kV siselektripaigaldised
- Kuni 1 kV väliselektripaigaldised (sh liinid)
- 1 - 40 kV elektripaigaldised (sh liinid)
- Üle 40 kV elektripaigaldised (sh liinid)
- Elektriajamid (sh tõste- ja transpordiajamid)
- Releekaitse ja automaatika
- Side-, turva-, arvuti- ja teised nõrkvoolusüsteemid

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid elektrik I, II, III kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu moodustatud töörühm koosseisus:

Arvo Ulla	Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit
Aulika Riisenberg	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Tiit Ling	AB Net OÜ
Arvo Kübarsepp	OÜ Elektrikontrolikeskus
Aldur Järvalt	Eesti Süsteemiinseneride Selts
Eduard Brindfeldt	Tallinna Tööstushariduskeskus

Ajavahemikus 13.-17. november 2006 viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlustel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse kinnitatud 21. novembril 2008. a Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu otsusega nr 27 kinnitatud elektrik I, II, III kutsestandard.

Käesolev elektrik I ja elektrik II kutsestandard on suhestatud Eesti kvalifikatsiooniraamistiku¹ 3. tasemega ja elektrik III kutsestandard Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 4. tasemega Kutsekoja juhatuse liikme 02. novembri 2010.a. korraldusega nr 15.

Käesolev elektrik I, tase 3, II, tase 3, III, tase 4 kutsestandard on kinnitatud 7. detsembril 2012. a Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu otsusega nr 9.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

---

¹ EKR- Eesti kvalifikatsiooniraamistik. Tasemekirjeldused vt Kutseseadus lisa 1

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kutsekvalifikatsiooni nõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kutsekvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori² järgi kuulub elektritöö elektritootmise ja -võrkude valdkonda, kood 40.

Ametite Klassifikaatori³ järgi kuulub elektrik 7. pearühma “Oskus- ja käsitöölised”, kood 7137.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSETASE

Eesti keeles:

Elektrik I

Elektrik II, III

Spetsialiseerumised:

- Kuni 1 kV siseelektripaigaldised
- Kuni 1 kV väliselektripaigaldised (sh liinid)
- 1 - 40 kV elektripaigaldised (sh liinid) Üle
- 40 kV elektripaigaldised (sh liinid)
- Elektriajamid (sh tõste- ja transpordiajamid)
- Releekaitse ja automaatika
- Side-, turva-, arvuti- ja teised nõrkvoolusüsteemid

Inglise keeles:

Electrician I

Electrician II, III

Specialisations:

- Indoor electrical installation up to 1 kV
- Outdoor electrical installation up to 1 kV (including electric line)
- Electrical installation over 1 kV up to 40 kV (including electric line)
- Electrical installation exceeding 40 kV (including electric line)
- Electric drive (including elevating and lifting drive)
- Relay protection and automation
- Communication, security, computer and other weak current systems

Vene keeles:

Электрик I

Электрик II, III

Специализация:

- Внутренние электроустановки до 1 кВ

² Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

³ International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

- Наружные электроустановки до 1 кВ (в т.ч. электролинии)
- Электроустановки выше 1 кВ до 40 кВ (в т.ч. электролинии)
- Электроустановки выше 40 кВ (в т.ч. электролинии)
- Электропривод (в т.ч. подъемно-транспортный)
- Релейная защита и автоматика
- Коммуникационные, охранные, компьютерные и другие слаботочные системы

4 KUTSEKIRJELDUS

Elektrik teeb usaldusväärset elektritöid (vt lisa A) vältides elektrist tulenevaid võimalikke ohte ja kahjustusi.

Oma tööülesannete täitmisel juhindub elektrik kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest, standarditest ning juhenditest. Elektrik peab järgima üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Töötada tuleb pinge- ja laenguvabadel, pingelähestel või pingelähedastel töodel nii sise- kui välistingimustes.

Elektrik läbib perioodiliselt tervisekontrolli ja elektriohutusosalaste teadmiste kontrolli. Elektriku põhilisteks töövahenditeks on käsi- ja spetsiaaltööriistad, mõtteseadmed ning abivahendid.

Kutse eeldab loogilist mõtlemist, head keskendumisvõimet, järjekindlust, koordineerimisvõimet, arenenud vastutustunnet ja õppimisvalmidust. Vajalik on vaimne ja füüsiline vastupidavus.

Elektrik võib töötada energeetika-, tööstus-, ehitus-, kinnisvarahooldus- või muudes ettevõtetes järgmistel ametikohtadel: paigalduselektrik, käiduelektrik, elektrimontöör, koosteelektrik.

Elektriku tööülesanded on kirjeldatud kolmel kutsetasemel.

Elektrik I on väheste kogemustega töötaja, kes on läbinud kutsealase koolituse, mis võimaldab edaspidist spetsialiseerumist. Ta võib vajada juhendamist.

I kutsetaseme elektriku põhilised tööülesanded on järgmised:

1. Elektriseadmete, tarvikute ja -juhistike paigaldamine
2. Töötamine tehnilise dokumentatsiooniga
3. Mõõtmiste läbiviimine
4. Käidutoimingute teostamine
5. Klientide või koostööpartneritega suhtlemine

I kutsevalifikatsiooni taotlemisel on nõutav kutsealane ettevalmistus ja vähemalt põhiharidus. I kutsetaseme elektrikuks saab õppida kutsekoolis, kursustel või töökohal.

Elektrik II on kogemustega oskustöötaja, kes on võimeline täitma varieeruvaid tööülesandeid tavapära olukorras. II kutsetaseme elektrikule lisanduvad järgmised tööülesanded:

1. Seadistamine

II kutsevalifikatsiooni taotlemisel on nõutav kutsealane ettevalmistus, vähemalt põhiharidus ja 2-aastane erialase töö kogemus, mille jooksul elektrik on spetsialiseerunud vähemalt kahele erioskuste ja -teadmiste punktile (vt p 5.4).

II kutsetaseme elektrikuks saab õppida kutsekoolis, kursustel või töökohal.

Elektrik III on töötaja, kes omab oma spetsialiseerumisalal laialdasi teadmisi ja -

oskusi. Ta on võimeline täitma tööülesandeid erisugustes olukordades, edasi andma kutsealaseid oskusi ning juhtima töögruppi.

III kutsetaseme elektrikule lisanduvad järgmised tööülesanded:

1. Teiste töötajate juhendamine
2. Töögrupi juhtimine

III kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav kutsealane ettevalmistus, keskkharidus ja 4-aastane erialase töö kogemus, mille jooksul on spetsialiseerunud vähemalt 3-le erioskuste ja -teadmiste punktil (vt p 5.4). III kutsetaseme elektrikuks saab õppida kutsekoolis, kursustel või töökohal.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja -teadmised

- 5.1.1 Majandus – I, II algtase; III kesktase
- 5.1.2 Õigusaktid – I, II algtase; III kesktase
  - 1) kutsealaga seotud õigusaktid
  - 2) tööõigus
- 5.1.3 Töökeskkonna ohutus
  - 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
  - 2) tuleohutus
  - 3) keskkonnakaitse
  - 4) jäätmekäitlus
  - 5) esmaabi
- 5.1.4 Eesti keel – I A2; II B1; III B2 (vt lisa C)
- 5.1.5 Arvuti kasutamine – I ja II kutsetase AO1-AO4, AO7; III kutsetase AO1-AO4, AO6-AO7 (vt lisa D)
- 5.1.6 Suhtlemine – I, II algtase; III kesktase
- 5.1.7 Töögrupi juhtimine – III kutsetase

5.2 Põhioskused

- 5.2.1 Elektriseadmete, tarvikute ja -juhistike paigaldamine
  - 1) elektriseadmete, tarvikute ja -juhistike paigaldamine pädeva elektriala isiku järelevalve all – I kutsetase
  - 2) elektriseadmete, tarvikute ja -juhistike paigaldamine – II, III kutsetase
  - 3) elektriala tarvikute ja materjalide kasutamine
  - 4) tööriistade ning elektri- ja mõõteseadmete kasutamine
  - 5) paigaldusmaterjalide ja -meetodite valimine – II, III kutsetase
- 5.2.2 Töö tehnilise dokumentatsiooniga
  - 1) kasutab lihtsamat tehnilist dokumentatsiooni – I kutsetase
  - 2) kasutab tehnilist dokumentatsiooni – II, III kutsetase
  - 3) koostab lihtsamat tehnilist dokumentatsiooni – II, III kutsetase
- 5.2.3 Mõõtmine
  - 1) Mõõteriista ja -meetodi valimine – II, III kutsetase
  - 2) lihtsamate mõõtmiste teostamine – I kutsetase
  - 3) teostab mõõtmisi – II, III kutsetase
  - 4) hindab mõõtmistulemusi
  - 5) hindab ja analüüsib mõõtmistulemusi – III kutsetase
- 5.2.4 Elektripaigaldiste ja tarvitite käidutoimingud
  - 1) lihtsamate lülitamiste, juhtimiste ja hooldamiste teostamine – I kutsetase
  - 2) lülitamiste, juhtimiste ja hooldamiste teostamine – II, III kutsetase
  - 3) lihtsamate kontrollimiste teostamine – II kutsetase

- 4) kontrollimiste teostamine – III kutsetase
  - 5) lihtsamate rikete tuvastamine ja kõrvaldamine – II kutsetase
  - 6) tuvastab, analüüsib ja kõrvaldab rikkeid – III kutsetase
- 5.2.5 Seadistamine
- 1) lihtsamate elektriseadmete häälestamine ja reguleerimine – II kutsetase
  - 2) lihtsamate elektriseadmete ja –süsteemide häälestamine ja reguleerimine – III kutsetase
- 5.2.6 Teiste töötajate juhendamine – III kutsetase
- 1) töölahenduste välja pakkumine
  - 2) ohutute tövõtete selgitamine
- 5.2.7 Töögrupi juhtimine – III kutsetase
- 1) tööoperatsioonide järjekorra ja töötajate jaotuse määramine
  - 2) materjali ja tööjõu kulude kohta arvestuse pidamine
  - 3) projektijärgselt objektile vajalike seadmete ja materjalide tellimine
  - 4) ohtlike olukordade ennetamine ja lahendamine, tööohutusnõuete täitmise jälgimine
- 5.2.8 Suhtlemine klientide või koostööpartneritega
- 1) kliendisuhete loomine ja hoidmine – III kutsetase

5.3 Põhiteadmised

5.3.1 Üldelektrialased teadmised

- 1) kutsealased mõisted – I, II kutsetase eesti keeles; III kutsetase eesti keeles ja ühes võõrkeeles
  - 2) kutsealal kasutatavad materjalid, nende omadused
  - 3) elektrotehnika alused – I, II algfase; III keskfase
  - 4) elektroonika komponendid ja lülitused – I, II algfase; III keskfase
  - 5) protsessortehnika põhimõisted – I, II nõue puudub; III algfase
  - 6) elektriala tehnilise dokumentatsioon – I, II algfase; III keskfase
  - 7) elektritöödel kasutatavad tööriistad, mehhanismid, seadmed ja kaitsevahendid
  - 8) elektritarvite, -aparaatide ja -seadmete tööpõhimõtted ning ehitus
  - 9) elektriala metalli- ja plastitööd
- 5.3.2 Ehituskonstruksioonitehnika üldpõhimõtted – I, II algfase; III keskfase
- 5.3.3 Elektrimõõtmised – I algfase; II ja III keskfase
- 5.3.4 Elektrienergia tootmine, ülekanne, jaotamine ja tarbimine – I, II algfase; III keskfase
- 5.3.5 Paigaldustehnoloogia alused – I algfase; II, III keskfase
- 5.3.6 Elektripaigaldiste käidu alused – I algfase; II, III keskfase
- 5.3.7 Elektripaigaldiste kaitseviisid – I algfase; II, III keskfase
- 5.3.8 Kontroll- ja mõõteseadmete paigaldusnõuded – I algfase, II keskfase, III kõrgtase
- 5.3.9 Telekommunikatsiooni (side-, turva-, arvuti- ja teised nõrkvoolu) süsteemid
- 5.3.10 Elektritööde korralduse üldnõuded. Nõuded töökohale
- 5.3.11 Elektriohutus
- 5.3.12 Tegutsemine tööõnnetuse korral
- 5.3.13 Elektripaigaldiste käidu ohutusjuhend

5.4 Erioskused ja -teadmised

- 5.4.1 Kuni 1 kV siseelektripaigaldised
- 5.4.2 Kuni 1 kV väliselektripaigaldised (sh liinid)
- 5.4.3 1 - 40 kV elektripaigaldised (sh liinid)

- 5.4.4 Üle 40 kV elektripaigaldised (sh liinid)
- 5.4.5 Elektriajamid (sh tõste- ja transpordiajamid)
- 5.4.6 Releekaitse ja automaatika
- 5.4.7 Side-, turva-, arvuti- ja teised nõrkvoolusüsteemid

5.5 Lisaoskused ja -teadmised

- 5.5.1 Kõrgtööd

5.6 Isikuomadused ja võimed

- 1) loogiline mõtlemine
  - 2) hea (visuaalne) mälu
  - 3) koordineerimisvõime
  - 4) emotsionaalne tasakaalukus
  - 5) kohanemisvõime
  - 6) õpivalmidus
  - 7) hoolikus
  - 8) kohusetunne
  - 9) vastutusvõime
  - 10) koostöövalmidus
  - 11) iseseisvus
- III kutsetasemel lisaks:
- 12) algatusvõime
  - 13) planeerimisoskus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib kuni 31.12.2014. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmistele, oskustele, vilumustele, kogemustele, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuvast olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuvast olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEALASED TERMINID

Elektripaigaldis – elektrienergia tootmiseks, edastamiseks, muundamiseks, jaotamiseks ja/või kasutamiseks ettenähtud elektriseadmete, -juhtide, -tarvikute paigaldatud ja üksteisega talitluslikult seotud ning määratletud kogum.

Paigaldamine, paigaldus – elektripaigaldise ehitamine.

Käit – elektripaigaldise igapäevast ja nõuetekohast talitlemist tagavate tööde ja tegevuste kogum, nagu kasutamine, kontrollimine ja hooldamine; käidutoimingud hõlmavad nii elektri- kui ka mitteelektritöid.

Elektritöö – elektriseadme remontimine, ümberehitamine, kontrollimine, katsetamine ja hooldamine ning elektripaigaldise projekteerimine, ehitamine, paigaldamine, kontrollimine, katsetamine, remontimine ja hooldamine.

Lisa B

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED
Lisa C

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt väljähäldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavalt teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või telesaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikasaadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru tele-programmidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks sihtidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, tööpakkumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjadest.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiililist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjalliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldud kordab või ümber vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsesest ja lihtsast infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttavalt, huvitaval või olulisel teemal: pere, hobid, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavalt teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaanselt, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamiseks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksikasjalikult käsitleda ainet laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendi.	Oskan keeruliselt teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-tervitustega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavalt või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvatel teemaderingis. Oskan kirjutada esseed, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRJUTAMINE

Euroopa Nõukogu keeleoskustasemete süsteem: enesehindamise skaala

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

Lisa D

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid